Maarta 25
1934
№ 70 (1131)
DEEDE-YDE KOTO
Ccentersojuuziin, 19.

Gazar byriin proletaarnar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) Namiin Bur-Mongoliin MK, BMASSRiin TGK ba Burprofsoveediin eder byriin oorgan

Kolkooznig-udaarniguudiin kuraliigi neekedee nek. JERBAANOVIIN kelsen yge

Nəked aa! Manai kizaariin kolkoozniguud— udaarniguud, socialiis poliiin ba socialiis mazaliin erkim kynyydiin 3-dugaar kural bol mөөnөөdөr kuraldaad baikadaa imagta ganca asuudaliigi zөblөn şiidkene. Ene bol kabariin tarilga, mal azaligi debzyylke jabadal tukai Buriaad-Mongoliin respyybliikiin ba Zyyn Sibiri kizaariin kolkoozniguud udaarniguudiin zorilgo azai.

Ene asuudal bol gol çukala asuudal mөn ba enyyniigi toiruulan byke respyybliikiin olon temөn kolkooznigu udigi daiçalan el syylkedee imagta urida tabigdasan zorilgonuudigi amzaltataigaar gyicedkeze çadakaar elsyylke josotoi.

Kabariin tarilgiin ba malazaliig debzyylke tukai asuudaliin manai kuraliin şiidkeke baisan yje bol, manai aguu jike Leeniniin namiin 17 dugaar kural ba manai udaridagça nөk. Staalinaas zaasan argigyi socialiis bөlgөmiigi baiguulkin tuiliin karuucalgatai zorilgo tabisan yjede bolno. Mөn ene zorilgigi amzaltataigaar şiidkeke jabadal bol, bidenerees kerzerge sainaar kedөlmөrilөө çadasanii kirzer gees bolko josotoi.

Namiin 17-dugaar kural bol kojordugaar tabanziliin tesebiigi gyicedkeke jabadalca aguu jike zorilgonuudigi tabin, manai ulas dotoroo socializmiin bata beki suuri tabigdaa, kolkooziin baiguulalta ecesleн ilaa, emçiin foormotoi azaida dakin bucaka jabadal baika ygei geze ton todorkoigoor temdeglesen baina. Ene bol tuiliin çukala byridkel bolko ba ene bol manai namiin ilasan ilalta mөn.

Kerbee bidener eesediingee kedөlmөriigi enyyntei zergeçyylen, manai kolkoozuud, manai aimaguudiin ba rajoonuudiin ketөlbөri tyyn çelen respyybliikiinç emkinyydiin ketөlbөrigi zergeçyylen yzeke bol, manai Buriaad-Mongoliin respyyblike tuiliin jike ilaltantucia baibaç, dutuu dunda zyilnyyd byri jike baiza baina şuu.

Kamagiin tyryynee kelekede, bidener Soveed kolbootiin tyryy respyyblik, noznuud ba kizaarnuudaas kolo geegdeebci. Tere urida jabagçad bidenerees kolo tyryylze oçco. Bidener ilekebteeer geegdeze jabaiaadi.

Nөk. Raazumov bol Kizaariin kolkooznigud—udaarniguudiin 3-dugaar kural deere—bidener bol kabariin tarilgada beledkeliin talaar, malazaligi debzyylkiin talaar bolon kolkoozuudigi azakuin ba emkidkeliin talaar jabuulagdaka kedөlmөri ton muu baisan tula trivoogo cokikoor bolbo geze ton zөbөөr temdeglen kelsen baina. Ynekeeree bidener muu kedelөөbdi. Jөrө manai kedelmөriin muu uçar bol bidenii zarim emkinyyd muugaar kedөlmөrilnө. Ene bol manai geegdeze jabasanii gol şaltagaan mөn Bidener jaabaç caaşadaa enyyniigi tebçeze çadakagyi.

Manai zorilgo bol geegdeze jabasan respyyblikee tyryy jabasan zişeete respyyblike mozo kizaarnuudtai zergeçyylen tyryy zergede gargaza kolkooziin şine baiguulalta ba tyyniigi bekizyylelge teşe dabkiuulka—mөnөөderiin kamagiin çukala zorilgo baina. Ene bol manai udaridagça nөk. Staalinaas „Kolkooznuudigi bolşoviig bolgoko, kolkoozniguudiigi çanga çadaltai bolgoko“ gesen zaabariigi şuud bejelyylke keregtei nigta kolbootoi azai.

Enyyniigi bejelyylke jabadal bol imagta ynen şudarguugaar kedөlmөrilөn kolkooziin kөrөngө zөөriigi sainaar kamagaalka kereg bolko josotoi.

Zygeer uul zorilgonuudigi bebejelyylen gyicedkeke gebel byke keregte erke baidalnuud bainuu? geze asuubal cem baina. Enyyniigi cem bejelyylze çadaka kamag bykii erke baidal bii jөrө ene bol bidenerees kamgiin tyryynee manai socialiis kolkooziin yryy aarmi kolkoozniguud udaarniguudiin şudarguu sainaar kedөlmөrilsөnөөs bolno.

Ende jamarç objegtiiv şaltagaan baika suuri ygei. Enyynii barimta bol nөk. Staalinii yyşkeleer namiin TK ba AKS bol manai Buriaad-Mongoliin respyyblike ba Zyyn Sibiriin kizaarta aguu jike kengeleltө olgoson baina.

Ene kengeleltө taanarta ile beze. Zygeer manai zorilgo bol uul egtesөn kengeleltiin tuiliin çukala azakuin ba ulas teriin udka çanariigi zөbөөr oilgon medeze abka jabadal ba azal kedөlmөriingөө telөө ynekeeree şudarguugaar oroldozo kolkoozuudaa ynekeeree bolşoviigiin ba kolkoozniguudaa çanga çadaltai bolgokiin telөө ecesegyigeer temeceke kereg mөn bolko josotoi.

Tus kengeleltө bol manai namiin Tөbiin komiteed ba Aradiin Komissarnariin soveediin zygees bidenii respyyblikedte jamar jikeer sanalaa tabiza baisaniini gerçelke ba mөn tyynçelen BK(b) Namiin Kizaariin komiteed Leeninii erkim surgagça nөk. Raazumoviin bicenerte jamar jike tusa kyrgeze baisaniini ileteer gerçelne,

Mөn bi eşөө negen çukala zorilgo tukai togtozo kelekem. Ene bol manai malazaltai respyybliikiin emөnө baigaa malazaliin asuudal bolno. Bidener bol enyyniigi bolşoviig josoor şiidkeke josotoibdi. Taanariin medeeeer ergөөgçө zun namiin TK bol Buriaad Mongoliin respyyblike bol Soveed kolbootiin malazaliin negen tomokon baaza bolko josotoi geze zaasan baika Bidener enyyniigi muugaar gyicegkeze bainabdi. Bidener bol ene kural deeree malazaliin talaar baigaa kamag bykii cuuu dunda zyilnyydigi cem ileryylen gargaza namiin TK iin zygees manai respyybliikiin emөnө tabigdasan zorilgigi cem dyyrgekeer ers kubilalta kiike josotoibdi

Nөk. Raazumov bol kizaariin kolkoozniguud—udaarniguudiin 3-dugaar kural deere ime 4 zyiliin zorilgonuudigi tabisan baina.

Ene bol—

1. „Kamagiin tyryynde kabariin tarilgiin ba mөn bişeç kedөө azakuin kedөlmөriin amzalta bol udaarnigçalga ba socialiis mөrilcөө del geryylke jabadalaas dulciidaka josotoi bolno kuralda jiresen telөөlөgçөd byken 10 aas doşo bişe udaarniguudiigi el yylze kolkooz bykende brigaada bykende udaarniguudiin beki jadroo bi bolgoko josotoi.

2. Deede zergiin yiledberiiin byteenziin telөө azaliin noormiigi zөbөөr togtokiin telөө temeceze azal kedө mөridөө uçar joso medeke sainaar kandakiin yliger zişee karuulka bolno

3. Kolkoozuud dotoroo bolşoviigiin kauu çanga azaliin sakilga zarçamiin telөө kolkoozuud dotoroo bolşoviig joson i enk tei gai mtai baikiin telөө temeceke.

4 kolkooziin zөөriigi gancakan ynekeeree karşa daisanuudaas sainaar kamagaalka bişe mөn muugaar ketelzө noiin yresen ba maşinadaa kair gamgyigeer kandaza manai azakuigi dorotuulan muuduulza manai çanga çadaltai baidalda oroko jabadliigi tasalduulza bai an salgar nobşo loocor ba niudarganiigi dagagça etegeednyydtei temeceze kedөlmөri kiikiin orondo arnidaza zajagirgi ebdeze jabagçad loodor zyyligyydtei kair gamgyigeer temeceke keregtei.

Ene 4 zorilgonuudigi kizaariin kolkoozniguud-udaarniguudiin kural cem saişaan kylieeze absan baina.

Uçar ime tula bidener geegdeze jabasandaasaa kagacan Buriaad-Mongol respyyblikde tyryy respyyblikyydiin negen bolgokiin telөө şuud temecen, enyyniigi bolooto kereg deere tuilaka jabadal bol taanar kolkoozniguud—udaarniguud, socialiis pooliin ba malazaliin erkim kendelө kynyydiin egeel tyryyşiin kariuucalgatai zorilgo zaiaşagyi bolko azai.

Minii bejees naidaza baika uçar bol, bidenii ene gurbadugaar kural kacaa manai geegdeze jabasanigi usadkakiin kubilaliin kural bolno. Mөn ene kural bol, manai socialiis poliiin ba malazaliin olon temөn kolkooznigudaas eesediingee emөnө tabigdaza bykii zorilgonuudigi, gyicedkeke keregte byke kyşee da çalan elsyylze, uul zorilgoo gyicedkeze çadana geze naidaza bainab.

Şine ilaltanuudiin telөө uragaa dabkija! Kabariin tarilgigi erçemteigeer ergen malazaliin proveemigi amzaltatai şiidkekiin telөө dabkija!

Buriaad-Mongoliin ba Zyyn Sibiriin kolkoozniguud-udaarniguud mandag!

Delekein proletariaadiin manlai bolko komunis nam mandag!

Socialiis baidaliigi baiguulza baigaa Buriaad Mongoliin Avto noomito Socialiis Soveed Respyyblike mandag!

Nam ba delekein proletaarnariin aguu jike udaridagça aguu jike Staalin bata mandag! (Bygede alga taşin, kegzөm „Internacionaal“ tatiba).

Erkim kynyyd eesediingee ilalta tukai kelene

„Ulaan Akar“ tarilgadaa belemdi.

(Udaarnig Gombo Bajariin jarina)

Bi bol Selengiin aimagiin Zagastain somonii „Ulaan Akar“ geze kolkoozoos kolkooznig udaarniguudiin 3 dugaar kuralda telөөlegdeze jireeb.

1930 ondo kolkoozdo orosonoo sco koişo udaarnig jabaza zil byriin udaa şagnal aban kamta 6 dakin şagdagdaab. 33 onii olzo kubaari bolkodo eeree 338 azalta edertei ekeneremni 180 azalta edertei 110 pyyd tariaa ba 300 tөkөrig mөngө abka bainab. Mөnөө 70 pyyd tariaamni abtaadyi 35 onii olzo kubaari bol or talkaar dutagdaka ygeib geze lab raidanam.



Bi bol tarilgiin yrgelziin brigaadada kedөlmөrilөdөg tula tarilgada jamar zergiin beledkeltei baisaniigaa tukai jarika bainab.

Өngөrөөçө ziliin urgaca dunda, ulastaa 343 c tariaa rojaabriiin 5 da tuşaaza dyygeesemii. Tariaa kokiliigi dekaabri saraia dyyrgesen baina.

Tarilgiin ergelziin brigaada ergөөgçө zilde en kickegdesen tere brigaada bol ene zilde tere janzaa raa tarilgadaa garka jum.

34 ondo 240 gaa tarilga kiike begeed yreseni 100 proc. ceberleed aagdasan menөө koroor urgaaza baina Bisa 2 gaa ogorood ba 20 ga rogoon ovioos tarika bainaldi. Kojo kutagatai 20 sily 2 seel ke 2 gzaag 4 nedon burnoinuudiigi elceeb butarkai keregselyydtei geer tarilgada nege neçen oruulad garkaar zagsaagdazai.

Өsedөө temөrçө da kan ygeiç bol ordoo darkanaar darkaluulaad Buldanii geze eesediingөө mikaanigaar şalguulsamnai çanarni ton sain baisan,

Kabariin tarilgada 40 morid jabaka begeed odoo 8-ni amaraltada baina, bişeni apreeliin 1 es amaruulagdaka azal amaraltiin yjede idyy ke ebese ba ovioos metilgi cutuu ygelgeer tasalagdasan baina. Tarilgiinç yjede keregleg deke unaanii kool dutamag ygei kadagalagdasan baika.

Moridiin tonog zebsegyyd mori bykende taaruulan zokiogdoson ba beledkeliin (zopaastai) bina

Ene zilde 2-40 gaa tarilga kiike byge d ene 240 gaa. gaz rtaa bultandani casa togtoogdoson baina 25 c ynese cugluulaad bainabdi. Kokir Şebke gargaza baina.

Manai tariaani brigaadiin kedөlmөrçөd tiime juuna tiime moridoor, tiime maşinaar kiikeb geze tus tustaa medeed baina.

Selengiin MTS-es tarilgadaa beledkesenii yzelge kiike geze medee abaad, belөken zagsaza baigdana.

Tus kolkoozoos jresen udaarniguud Odoriin Dolgorzab bide kojor udaarniguudiin kuraliin nөk. Raazumoviin zaabariigi bejelyylke telөө byke kolkoozçonoo emkidkekebdi geze kelөd dyyrgene

Tarilgadaa garkaar belen

(Kolkooznig udaarniguudiin kizaariin 3 dugaar kuraliin telөөlөgçө Selengiin aimagiin Selen Dyymiin somonii nөk Rinçiin—Dorzo Budiintai jarildaa)



Bi bolbol Selengiin aimagiin „Ynen“ komuuniin geşyyd begeed aika tyryyn 1930 ondo komuuniin togtokodo oroson bainab Tyynees koişo kolkooziin azalda sain jabasaar eeriin komuunaas kizaariin 3 dugaar kuralda telөөlөgçө jireeb.

Manai kolkooz bolbol ene kabariin tarilgada jamar beledkeltei bainab gekede

Kamta tarilgiin talmai 370 ga teseblөgdөsөn tyyni ceere mөnөө şibke gargaza bainabdi.

Bykii tarilgiin yreseni foondodo 380 ceentnir talka triijereer arilgagdaza kadagalaatai baina.

Bisa kabariin tarilgiin kedөlmөridө 22 plyyg ba 1 traagtar kedelnө.

Tyynees gadna tarilgada keregleg ceke zebsegyydiigi 100 proc zasaba. Moridiin kycen dunda.

Manai komuuna ene zilde azalta ederiin 2,400 kilograam talka kubaasan baina Bi bolbol ziliin şyylde 30 pyyd talka abaad bainab.

Bi bolbol urida cagta batraag bajad nojodiin zaraca bolzo jabasanaa odoo komuuniin geşyyn bolzo kynii josotoi baidalda orood geze nөkөr Budiin bolno.

Negeç tel ykyyleegyibdi

„Ulaan—Sogooto“ kolkooziin zivotnovood Bilegtiin jarina)

—Bi bol Selengiin aimagiin Nojokonii „Ulaan Sogooto“ arteeliin maliigi daagça ba kolkooznig-udaarniguudiin kuralda telөөlөgçө bolzo jireeb.

Ene zilde 35 ynee teryylke aad 10 ni tereeө, 230 koni ta, jamaad tereeө aad bulta teresen, jөrө negeç tel ykesen ygei 4 gyyd terekө begeed edii baina. Bykii narai telyydee peeçetei dulaan bairaar kangasamdi.

Odoo niuur ceere baigaa bykii maluudani 820 tolgoi өngөrөөgçө 33 onii ekinde baisan malaas 170 tolgoi nemesen baina.

3 buka ba 5 kucataibdi, ene zilde 9 çyydigi azargada oruulka bolboç negeç azarga ygei jikeken dutuutai bainabdi.

Maliin kyce dunda begeed ebesө kooloor dutaka ygei baina.

Ene zilde otondo byke eme maluudaa negeç dutuu ygei kabaaduulka. Negeç tel ykyylke ygei ba negeç mal eesediin muugaas kooko ygein komoos temeceke bainabdi geze jarina.

Ceren Cambuu



Erkim udaarnig eeriingee kolkooziin baidal tukai jarina

(voroşilooviin neremzete kolkooziin polvood nөk. G.Z. Dondogiintai jarildaa).

Manai kolkooz bol tonç biçlikan kolkooz bolno. 34 ondo 70 gaa tarilga kiike begeed yrese 360 c. ceberleed agaranoomoor şenzyyleed kaagdsan baina.

8 plyyg, 2 boronoi zasagdasan, tarika maşina ygeibdi. Enyynees uragşa garaaлaa taridag baisan begeed, ene zilde seejelkeer tarika geze zakil kiiseenç bol tarilga boltor abkamaar medegdekee bolood baina. Bişe morinii tonog zebseg metiin butarkai zyilyyd belen bolson baina.

Kabariin tarilgiin unaagiin kool 30 pyyd ovioos 60 bukal nogoon ovios ba 5 sazan ebesө kadagalsan bainabdi.

Modo beledkel dyyree. Bişe cireignyyd oriin edөrgiyydte dyrkeni. Apreeliin 1-ees 15 moridiin amaraltada gargakamnai.

Tarilgaa 10 konogiin kugacaa dotor dyyrgeke bainabdi.

Bi bol yg itei çadiltai, namiin oroloçço gişyyn. 31 onoos koişo udaarnig. 6 dakin şagnal abasan enyynii 2-gi somonii soveedaar abasan bainab.

Odoo udaarniguudiin 3 dugaar kuralda kolkoozoosoo telөөlөgdөzө ireeb geze jarina.

KURALIIN ӨDӨRIIN TEMDEGLEL

Maartiin 24-nii egleenii zasedaani

Tyryy jabasan kolkooznuudiin ba respyyblikiin telөө temeceke

Kolkooznig-udaarniguudiin kural deere yge abça kelekdee XVII dugaar namiin kuraliin ba nөk. Staalinii socialiis baiguulaltiin bykii ficorto deere bolşoviig çolon kedөlmөrilөzө ilangaja malazaliin keregiin tasalcaltai baisaniigi usadkaka gesen zaabariigi temdeglelceze ba enyynii yndeseer eeseediingee urida baisan gyn jike kariuucalgatai ujalgatuudiigi bolon dutuu dunda zyilnyydigi kelebe.

Mөn nөk. Raazumoviin iledkelii gi konosood manai respyyblike dotor odoo yjede baisan tasaldal nuudigi (tarilgiin beledkel malazaliin kereg) darui usadkakiin telөө temecekigi bejie bejee urilcaba.

Koriin aimagiin Deede kudaril somonii „Biyykar“ kolkooziin udaarnig nөk. Gerşilov bol yge kelekdee sainaar kedelmөrilesenii tçaraas manai kolkooziin geşyyd 1933 onii kubaarida nege azalta ederte 12 kig tariaa kyrtesen ba bi. Eeree 880 pyyd tariaa abaasamai gebe. Enyynees koişo byri erçemteigeer kedelezө byri jikiigi kubaaka bolkoi dı gene. Manai respyyblikiin kolkoozuud bygedeeree ime bolko josotoi gebe.

Kiaagtiin aimagiin Mereeçiin somonii „zeblel“ kolkooziin malazaliin brigaadiir nөker Bacmiiu gegçe kelekdee tarilgada belen bolkotdi.

Manai kolkooz baakan bolboç, çanantaikan jum. 228 konitoi aad, tecenii 102 tolgoi kurigaad, kyn byri 32 tolgoi kurigadiigi daaza abaad baidag gene. Maliin ebese tezeel dutamag ygei kyreke,1934 on doter byke kolkooznigud bol udaarnig bolko josotoi gebe.

Agiin aimagiin Culdargiin somonii „Secjatii“ kolkooziin ynee saagça nөk. Kraapkina kelekdee, ekerer kyn kolkoozuudtaa ton jike kyçen baina. Manai kolkooziin ekener geşyyd kol ene saja kolkoozorgoo tarilgaca kerzөge belen bolsonigi şalgasan bainaldi. Manai kolkooz tarilgaca belen gebe.

Syyldeni ene kuraliin ekener telөөlөgçөdiigi debkiteigeer kedөlezө, çanga çadaltai bolkiin telөө temecekigi uriba.

Koriin aimagiin Kezergiin somonii kolkoozoos jresen 65 nasatai, kobiçon nөk. Zurtaana ba Kiaagtiin aimagiin Jie-kudaiin somonii 75 nasatai udaarnig nөk. Zaikoov—ene kojor kuraliin emeree garça eeseediingөө daisan azal tukai kelebe.

Өglөөnii suudalda yge keleg çed bol bygedeeree yeen seckelees kedelmөrilөzө, kolkooznuudiin kөdөlmөriin kyçigi zөbөөr tabiza, tasalduudaa usadkaka, tyryy jabasan respyyblike bolkiigi kelebe.

Mөn malazaliin keregte ene kataraas çarmain oroko josotoibgi bygede çuulgaan kelebe.

Ene suudalda Ulaan ceregiin tөmөr zamiin ba PVKZ-iin kedөlmөriçөөdiin zygees bajariin yge ba raaporaudigi kelebe.

12 cagta kotiin talanai deere Ulaan ceregiin paraadta byke telөөlөgçөd oçobo.

Çiliyskenteide tusalka zasagiin gezariin komiisiin medee

Seebiino misees medeeskeni maartiin 16-aas bykii rajoonuudaas çanga şuurga bolbo. Şuurganii yjece Şmidtiin laagirtei radoonii kolboo tasarba. Laageriin baisan ceg: 580 şirotaagiin 7 sekyynt.

Doroorin Galiişov kojor nisgeçigçuu Maatiin aiban doloondo muuçig eder (casa, karaa mutai) baikaca eesediin zөөlөn „0,5“ geze maşinaar Kabaarovskoos Nikolaajevsk (Amyyr deere) deere 900 kilometr eeree jabaza jreed baina.

Licoogçig Vodopijaanov bolbol Galiionov.

Doromiin kojorto nege toonoi koiroosni çagan jababa. Casa şuurga manan zerge eed jabakiigi aidamai bolgebo. Basa Vodopijaanoviin maşiniin kurda bolbol Galiişov, Doroiniin kojoriin samolioodoos ilyy baina.

Vodopijaanov 18 do Nikolaajevsk do nisiigi bucaza jiibe. „Smolinsk“ parokood deere oliyuoovkodo açaatai bai an samoliood maartiin 20 do niske geze kyleegdene.

Liapidivskiin samolioodiin tukai medee oroo ygei baina. Tus nutagiin liderkee oççosno kedelmөrçөn medee oriin 3-4 konogiin bolzo dotor orno gebe şuurgan becerellgiigi kөçyydyylne „Kraasin“ geze lidokool (parokood) Kronştaadçkaas garba. Zasalgaa dyyrgebe. „Kraasin“ Leeningraad oçozo azaa azaka baina.

Zasagiin gazariin komiis Vladivostokgto temer zamaar kojor zөөlen dirzaabli ilgeebe. Ene bolbol zakiin kemzeen deere keregtei bolno.

Dirzaabliuud iime baina: 1. „SSSR-B 2“ kii gaazani bagtaka gazar 5300 tebker kyybometre kojor 300 morini kycenyydtei motoornuutai. 70-80 kilometre çaasiin kurdabçalaltai raadiyusiin kedebgeen 400 kilometr, Dotorni 10-12 olos bagtaza suuna.

2. „SSSR-B 4“ caagiin bagtaa gazar 3200 kybmeetre. Nege 185 morinii kycetei motoorto çaasiin kurdabçilal 60 65 km tus samolioodiin jabiza baika gazariin raadiyys 250 kilomeetr. Tyynii dotor 6-7 kyn suuka baina.

Ekspidiçe bolbol keregtei bolko zebsegyydeer kangagdasan baina. Tyynii ebderkel zasaka eldeb gaariin zasabariaar zasaka toso kaladag zebseg metiin juumanuuda baina. Dirzaabliin suuka gazar belesegdebe. Dirzaablinuud bol bol Vladivostoogoos Provideen byykt acaragdana tede dirzaabliinuud bolbol jamarçig cagto keregtei bolko geze tende baika.

Ekspidiciin erkileegçe—tebliir dirzaabliin poortiin erkilegçiin orlegçe Bitraym E. K B 2 ongociin komandirnuud Oogman ba Syyslov, B 4 ongociin komandirnuud Pomiancev ba Gydoval.

Zasagiin gazarii komiisiin tyryylegçe V. Kyibşev.